

1. Waarom staat deze geschiedenis in de Bijbel?

Waarom zou deze geschiedenis, over de twaalfjarige Jezus in de tempel, eigenlijk in de Bijbel staan? Het is het enige verhaal over Jezus uit de tijd dat Hij opgroeide, tussen de Kerstverhalen en de periode dat Hij in het openbaar ging optreden, toen Hij ongeveer dertig jaar was. Waarom vertelt Lukas over dit éne voorval?

Het is goed om te weten dat in de tijd van Jezus veel verhalen de ronde deden over beroemde mensen, en over wat die beroemde mensen als kind al hadden gepresteerd. En in de tweede eeuw na Christus ontstonden er ook over Jezus zulke verhalen. Er werd bijvoorbeeld verteld dat Jezus als kind vogeltjes maakte van klei, en dat Hij op de sabbat die vogeltjes tot leven liet komen. Het is een verhaal dat later, in de 7e eeuw, ook in de Koran terecht kwam. En zo werden er meer wonderverhalen bedacht over Jezus als kind. Maar hier

gaat het helemaal niet over een wonderverhaal. Later in het Evangelie vertelt Lukas over véél wonderen van Jezus, maar hier gaat het om iets heel anders. Maar wat is het dan precies? Waarom juist déze

geschiedenis? In ieder geval heeft deze situatie, van Jezus in de tempel, diepe indruk gemaakt op Maria. Dat lezen we in vers 51: 'En Zijn moeder bewaarde al deze dingen in haar hart.' Zoals dat ook al staat in vers 19, na het bezoek van de herders in de stal: 'Maar Maria bewaarde al deze woorden en overlegde die in haar hart.' Maria heeft hier héél veel waarde aan gehecht, aan dat gebeuren van Jezus in Jeruzalem, toen Hij twaalf jaar was. Lukas heeft naar alle waarschijnlijkheid Maria gekend en uitgebreid gesproken, en hij heeft, nét als Maria, de conclusie getrokken: 'Deze geschiedenis moet bewaard blijven, moet opgeschreven worden.' Maar waarom dan? Wat is hier zo belangrijk?

2. Sleutels geven de aanwijzingen

Als je deze tekst goed leest, dan kom je voortdurend sleutels tegen, sleutels die je brengen bij de diepere betekenis van dit verhaal. We zullen ze eens langslopen.

Vers 41: 'En Zijn ouders reisden elk jaar voor het feest van het Pascha naar Jeruzalem.' Waarom deden ze dat? Elke volwassen man in Israël werd geacht om drie keer per jaar naar de tempel te gaan, voor de grote feesten: Pesach, het Pascha of Paasfeest, dan het Wekenfeest oftewel Pinksteren, en in het najaar het Loofhuttenfeest. Vrouwen mochten meegaan, maar dat was niet verplicht. U kunt het nalezen in Exodus 23: 17.

Nu lukte het niet iedereen om elk jaar drie keer naar Jeruzalem te gaan. Maar van die drie feesten was het Paasfeest het belangrijkste. Waarom? Op het Paasfeest werd de uittocht uit Egypte herdacht, uit de slavernij, onder leiding van Mozes. En op het Paasfeest moest je ook het Paaslam eten. Per twee gezinnen werd één Paaslam geslacht. Maar dat slachten van het Paaslam, dat mocht alleen in de tempel gebeuren, in Jeruzalem. Dus gaan ook Jozef en Maria elk jaar naar Jeruzalem, om daar het Pascha te vieren. Ook Jezus gaat mee, en misschien ook de kinderen die ná Jezus geboren zijn. Beseft u dat hier al een paar sleutels voor het oprapen liggen? Jezus gaat vanuit het noorden, vanuit Galilea naar Jeruzalem om daar het Pascha te gaan vieren, het feest waarop het Paaslam wordt geslacht. Als u meer weet over het leven van Jezus gaan er misschien al een paar bellen rinkelen. Dan nog een sleutel, in vers 42: Jezus is twaalf jaar. Wat is twaalf voor een getal? Twaalf is de volheid, de volheid van Israël. Israël heeft twaalf stammen. Hier is Jezus op de leeftijd gekomen van de volheid. Dat wil zeggen: Hij, de Messias van Israël, is Zich ten volle bewust geworden van Zijn roeping. Zijn kindertijd ligt nu achter Hem. Twaalf is het getal van de volheid, de volledigheid. Jezus is in geestelijke zin *vol--groeid*. Momenteel is het zo dat

Joodse jongens op hun dertiende verjaardag *bar mitswa* worden, dat betekent: 'zoon van de wet'. Inderdaad zijn ze dan geestelijk gezien volgroeid. Vanaf die tijd mogen ze in de synagoge voorlezen uit de tora. Maar of dat gebruik al bestond in de tijd van Jezus, dat weten we niet. Het zou kunnen. In dat geval kan Jezus hier bij een soort catechisatieles geweest zijn, ter voorbereiding op de dag dat Hij *bar mitswa* zou worden. Dus ook hier ligt een sleutel: Jezus is twaalf jaar, Hij is in geestelijke zin vol-groeid als Zoon van Israël, als Messias. En wat gebeurt er dan? Na het feest gaan alle pelgrims weer naar huis. Enorme groepen mensen lopen naar verschillende kanten. Jozef en Maria zijn ervan overtuigd dat Jezus meeloopt met Zijn leeftijdsgenoten, ergens verderop in de massa. Maar aan het eind van die eerste reisdag blijkt dat niet zo te zijn. Dodelijk bezorgd gaan ze zo snel mogelijk terug naar Jeruzalem. En wanneer vinden ze Jezus dan? Vers 46: 'na drie dagen'. Dus Jezus reist vanuit Galilea naar Jeruzalem, voor het Pascha, het feest waarop de Paaslammeren geslacht worden, en daar in Jeruzalem, is Hij drie dagen kwijt. Merkt u het? Wéér een sleutel. Hij, de Bron van wijsheid, over wie alle leraars zich verbazen, is voor Jozef en Maria drie dagen lang onvindbaar. 'Kind!' roept Maria uit, in vers 48. 'Kind, waarom heb Je ons dit aangedaan? Zie, Je vader en ik hebben Je met angst gezocht!' Maar wat zegt Jezus? 'Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?' En ook daar ligt weer een sleutel. Wie is de vader van Jezus?

'Kind! Je vader en ik hebben Je met angst gezocht!' 'Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van *Mijn Vader*?' Heel liefdevol, zonder Maria aan te vallen, laat Jezus het zien: 'Mijn Vader is God! Aan Hem ben Ik gehoorzaamheid verschuldigd. Hij is Degene die het in Mijn leven voor het zeggen heeft.' Die uitdrukking: 'Kind!', die past niet meer. Want Jezus gaat nu de weg die Zijn hemelse Vader hem wijst.

En dan nóg een sleutel. Die woorden van Jezus in vers 49: '*Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader*?'

Dus Jezus maakt de reis van Galilea naar Jeruzalem, om daar het Pascha te vieren. Daar worden het Paaslam geslacht. Daar, in Jeruzalem, volgt Hij de wil van Zijn hemelse Vader. Drie dagen is Hij kwijt. Maar dan wordt Hij weer gevonden. En als de mensen het dan niet begrijpen, zegt Hij: 'Wist u dat dan niet...?' Voelt u dat al deze gebeurtenissen vooruit wijzen naar de missie die Jezus hier op aarde gaat vervullen? Meer dan twintig jaar later zal Hij opnieuw die weg gaan, van Galilea naar Jeruzalem, naar het Paasfeest. Hij weet dat Hij dan zélf het Paaslam zal zijn, het Lam van God dat geslacht wordt voor de zonden van de wereld. Hij, de Bron van de hemelse wijsheid, zal ten onder gaan in de dood, en verdwijnen, weg, in het graf, drie dagen lang onvindbaar, tot Hij er opnieuw is, en iedereen verbaasd is. Onderweg naar Emmaüs zal Hij het zeggen tegen twee van Zijn leerlingen: 'Wisten jullie het dan niet? Waarom hebben jullie de profeten niet geloofd?'

3. Hier worden de lijnen zichtbaar van Jezus' missie op aarde

In deze geschiedenis, van de twaalfjarige Jezus in de tempel, worden alle lijnen al zichtbaar van Zijn toekomstige missie op aarde. En middenin die geschiedenis staat die éne vraag: 'Waar is Jezus?' 'Kind! Waar was je nou?!'

Jezus, die hier verborgen is voor Jozef en Maria – Jezus, die hiér moet Zijn, héél dicht bij de Vader, is het spiegelbeeld van Adam en Eva. Zij, de eerste mensen, verborgen zich in de Hof van Eden voor God. Ze schaamden zich, ze waren bang, want ze wisten dat ze schuldig waren. God roept ze: 'Mens, waar ben je?'

Maar hier is Jezus, de nieuwe Adam, die maar één doel heeft: dichtbij de Vader zijn, dichtbij God. En omdat Hij daar is, dichtbij God, is Hij zoek voor de mensen. 'Kind! Waar was je nou?'

Het antwoord van Jezus op de vraag van Maria, dat kun je anders vertalen dan hier in de Herziene Statenvertaling gebeurd is. Hier staat dat Jezus zegt, in vers 49: 'Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?' Maar letterlijk staat er in het Griekse origineel: 'Wist u niet dat ik moet zijn in dat van Mijn Vader?' Wat zou dat zijn: '... dat van Zijn Vader'? Het gaat om de vraag: wáár is Jezus? 'In dát van Zijn Vader'. Dus: 'In het hús van Zijn Vader.' Zo vertaalt de Nieuwe Bijbelvertaling het, ik denk ook terecht, want het gaat niet om de vraag waar Jezus mee bezig is, maar

om de vraag wáár Jezus is, op welke plaats. 'Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat Ik moet zijn in *het huis* van Mijn Vader?' En zo vervult Jezus hier een profetie uit Psalm 27, we hoorden die tekst aan het begin van de dienst: 'Eén ding heb ik van de HERE verlangd, dát zal ik zoeken: dat ik wonen mag in het huis van de HERE, al de dagen van mijn leven, om de lieflijkheid van de HERE te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.' Hier, in Jeruzalem, zien we al de Messias, die de Schriften vervult, die ten volle beseft wat Zijn missie is, en die híér al het begin meemaakt van Zijn lijden. Want wat is het gevolg van wat hier gebeurt? Het gevolg is onbegrip. Jozef en Maria begrijpen er helemaal niets van. Vers 50: 'En zij begrepen het woord niet dat Hij tot hen sprak.' Jezus staat alleen. Zelfs zijn aardse vader en moeder begrijpen niet wat Zijn missie is. Ze zijn weggegaan, Jeruzalem uit, zónder Hem... En zó wordt nog een andere tekst uit Psalm 27 vervuld, nóg een profetie uit diezelfde Psalm, vers 10: 'Al hebben mijn vader en moeder mij verlaten, toch neemt de HERE mij aan.' Waar is Jezus? In het huis van Zijn Vader. En juist hier staat Hij alleen. Onbegrepen, met aardse ouders die Hem eerst verlaten en Hem dan verwijten maken...

Jezus, Hij is de tweede Adam, de nieuwe Adam. Hij is de Mens zoals God die heeft bedoeld. Niet de mens die wegekruipt voor God, die zich verbergt voor zijn hemelse Vader. Nee, de mens die God juist ópzoekt, die wil zijn waar God is, ook al moeten ménsen Hem dan éven missen, ook al is Hij dan zoek voor zijn omgeving.

4. Zó is het leven bedoeld!

En zo laat Jezus hier zien hoe het leven bedoeld is, hoe wij als mensen bedoeld zijn. Wij zijn bedoeld om Thuis te komen bij God. Elke keer weer. Nee, Jezus blijft niet Zijn hele leven in de tempel. Hij gaat weer mee terug naar Nazareth, en, staat er dan in vers 51, 'Hij was hun onderdanig.' Bovendien, vers 52, 'nam Hij toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de mensen.' Jezus gaat mee, maar hier, in het huis van Zijn Vader, zal Hij ook weer terugkomen. Deze geschiedenis laat zien waar het om draait bij deze nieuwe Adam. *Zijn waar God is. Zijn in dat van Zijn Vader. Zijn waar de HERE álles is en in álén.* Waar ben jij eigenlijk? Ook jij bent nu in het huis van de Vader! Of je bent er helemaal bij betrokken, als je de livestream volgt. Wat mooi dat je dat gedaan hebt, dat je gekomen bent, dat je deze dienst meebeleeft. Want dat hebben we nódig: tijden van afzondering, noem het maar even wereldmijding. Want het gaat nu even niet om de wereld, het gaat om Gó! Als mensen je nu moeten zóeken, als mensen je niet kunnen bereiken, láát ze dan maar even. Je hoeft niet altijd bereikbaar te zijn. We hebben allemaal tijden nodig, en pláátzen, waar we Thuis komen bij God. Net als Jezus in de tempel. Juist zulke tijden en plaatsen van afzondering, van wereldmijding, hélpén je bij je taak in die wereld. Zoals Jezus het zegt over de schapen van de goede Herder, je kunt het nalezen in Johannes 10: 9. Daar zegt Jezus dit: 'Ik ben de Deur; als iemand door Mij naar binnen gaat, zal hij behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden.' Jezus nodigt je uit, om naar binnen te gaan in het huis van je Vader, en Hij zegt erbij: 'Je zult ingaan en uitgaan en weide vinden.' Dat is een beweging: 'ingaan', dat wil zeggen: Thuiskomen bij God, opademen, nieuwe kracht opdoen, schuilen bij de Almachtige, genieten van Zijn aanwezigheid. En 'uitgaan', dat wil zeggen: de wereld weer in, om je taken weer op te pakken, om mensen te dienen, om goed te doen op de plekken waar God je roept. 'Je zult ingaan en uitgaan en weide vinden.' Waar kom jij Thuis bij God? Inderdaad, hier in de kerk. De kerk is belangrijk, onderschat niet wat het met je doet om hier te komen. Maar er zijn meer plekken. Jezus zegt bijvoorbeeld over het bidden, in Mattheüs 6: 6: 'Maar u, wanneer u bidt, ga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.' Ook dan kom je Thuis bij God. Ja, mensen kunnen je even niet vinden. Zet je telefoon maar uit, je bent niet bereikbaar. Maar je bent wél bereikbaar voor God, en God is bereikbaar voor jou. En, naast het gebed: neem je eigenlijk weleens écht de tijd voor de Bijbel, voor het Woord van God? Gewoon, in je drukke leven ruimte creëren om je te verdiepen in die allerbelangrijkste woorden die er op deze aarde zijn? Of blijft de Bijbel voor jou een boek dat je alleen in de kerk leest? Sluit je

af van de wereld en zuig het in je op, de woorden van eeuwig leven, de woorden van God!

Plaatsen van afzondering, van wereldmijding. Die plaatsen zijn goed voor je ziel, ze zijn belangrijk. Ik heb dat vaak gemerkt tijdens conferenties. Bijvoorbeeld de Kerstconferentie van de HGJB of een studentenconferentie. Soms dacht ik dan na een dag of vijf: 'Wat is er eigenlijk in de wereld gebeurd?' Al die tijd was je ondergedompeld in de wereld van God. En dat is héél belangrijk, wist je dat? Om af en toe ondergedompeld te worden in die wereld van God. Soms moet je op een plaats komen waar het normaal is om te geloven. Waar je je niet hoeft te verdedigen, waar je bent met mensen die hetzelfde geloven. Wetenschappers hebben daar een naam voor, het gaat erom dat je samen eenzelfde 'plausibiliteitsstructuur' deelt. Dat wil zeggen, dat je met al die mensen samen dezelfde dingen 'plausibel' vindt, aannemelijk, dat je uitgaat van hetzelfde denkkader. Of anders gezegd: dat je samen houdt van dezelfde God! Je hebt dat nodig, zulke plaatsen, zulke tijden, om opgeladen te worden. Want in het gewone leven kan je geloof als het ware uit je weggezogen worden, omdat er om je heen een ándere plausibiliteitsstructuur is. Mensen vinden ándere dingen logisch, en aannemelijk, en belangrijk. Bijvoorbeeld dat het gaat om rijkdom, of om beroemdheid, of om veel volgers, of dat je er goed uitziet, of om je cv of om je carrière...

Plaatsen van afzondering, waar je Thuis komt bij God. Denk er eens over na: welke plaatsen zijn dat voor jou? Voor de één is dat inderdaad een conferentie. Voor de ander is dat een klooster, waar je een aantal dagen doorbrengt. Voor een derde is het misschien een wandeltocht, een pelgrimstocht naar Santiago de Compostella. En trouwens, binnenkort, vanaf zondag 21 januari, is er weer de gebedsweek. Elke avond is er dan een korte gebedsdienst in één van de kerken in Rotterdam-Noord. Proef de zegen van het bidden met anderen. Het zal je tot zegen zijn. En weet je wat ik ook weleens denk? De heel bevindelijke, reformatorische wereld heeft ook iets van zo'n plaats van wereldmijding. Misschien liggen daar je *roots*. Je kunt er een trauma aan overhouden, maar je kunt er ook levenslang door gezegend zijn, omdat juist in die bevindelijk-reformatorische wereld héél sterk het besef leeft: álles draait om God. Geloof is állesbepalend in je leven. Veel mensen die uit die achtergrond komen, dragen dat levenslang met zich mee: God is de Eerste en de Laatste, Hij is állesbepalend voor mijn leven. Misschien is wel de meest alledaagse, de meest 'gewone' plek om Thuis te komen bij God: het gebed. Zelfs dat hele korte, eenvoudige gebed voor de maaltijd. Even bidden voor je gaat eten, 'dankuwel' zeggen voor wat God je geeft.

Deze week stond er een interview in het *Nederlands Dagblad* met Hans Klok, de goochelaar en illusionist. Ik werd verrast door wat hij daarin zegt. Zoals dit: 'Ik geloof in God. Ik geloof dat de verhalen van Jezus echt gebeurd zijn. Ik zie God als een man met een baard, dat is voor mij het meest te bevatten. Maar Hij is eigenlijk een enorme energie die in ons allemaal zit. In de Bijbel staat namelijk dat wij een afspiegeling zijn van Hem, naar zijn beeld gemaakt. Voor optredens bid ik altijd of het goed mag gaan. En ik dánk altijd - dat is belangrijk om niet te vergeten.'

Hans Klok geeft een eigen draai aan het geloof in God, dat is duidelijk, hij gaat ook niet naar een kerk, maar zijn geloof is wel echt. En dan zegt hij dit: 'Ik bid ook voor het eten. Tegenwoordig lacht iedereen mij dan uit. Maar alles wat je eet is ontstaan. Het is goed daarbij stil te staan. Mensen nemen zo veel maar voor lief. Het is toch bijzonder dat we warm eten hebben, dat we in een warm huis wonen?' Als je uitgelachen wordt omdat je bidt voor je eten, dan is ook dat iets van dat onbegrip, dat ook Jezus heeft ondervonden. Je zou kunnen zeggen: bij Jezus begint daar Zijn lijden, bij dat onbegrip. En zo kan het ook bij ons beginnen. Mensen die je uitlachen. En het lijden kan ook erger worden, het kan héél ver gaan. Op de dag voor Kerst, 24 december, werden in Nigeria meer dan 200 christenen afgeslacht, gehaat om hun geloof door de extremistische Fulani-herders. Daar zie je waar het uiteindelijk op uit kan lopen.

Voor Jezus begint híér Zijn lijden, in de tempel in Jeruzalem, als Hij twaalf jaar oud is en Jozef en Maria Hem niet begrijpen. Maar hoe moeilijk het ook is, Hij weet: 'Híér moet Ik zijn, in het huis van Mijn Vader.' Daar is Hij. Dicht bij God. En jij? Waar ben jij? Amen.